

Lausunto Kuopion kaupunkiseutusuunnitelman 2030+ luonnoksesta

Kunnanhallitus 20.06.2022 § 123

330/00.04.01/2020

Valmistelija

kunnanjohtaja Janne Airaksinen, 040 4883 011, janne.airaksinen@lapinlahti.fi

Lausuntopyynnöt on kohdistettu soveltuvin osin samoille osallistahoille, joita on kuultu myös kaupunkiseutusuunnitelman kanssa samaan aikaan valmisteilla olevan Pohjois-Savon maakuntakaavan 2040 2. vaiheen laadinnassa.

Kaupunkiseutusuunnitelmaluonnos tausta-aineistoinen on nähtävillä Maptionnaire-sivustolla sähköisesti osoitteessa <https://new.maptionnaire.com/g/3d233eoa3l74>.

Taustaa

Kaupunkiseutusuunnitelman laatimisessa on neljä päävaihetta. Ensimmäisessä vaiheessa tarkasteltiin muuttuvaa toimintaympäristöä ja siihen vaikuttavia tekijöitä, toisessa vaiheessa kaupunkiseudulle laadittiin kolme erilaista tulevaisuuskuvaa (skenaariota), jotka erosivat toisistaan maankäytön ja liikennejärjestelmän kehittämisperiaatteiden osalta.

Skenaarioiden vaikutusten arviointiin perustuen laadittiin ns. linjaratkaisuehdotus. Linjaratkaisuehdotuksesta saatujen kuntien lausuntojen perusteella jatkotyötä ohjaavaksi kehittämisperiaatteeksi päädyttiin esittämään skenaarioista 1 ja 2 (runkobussimalli ja raideliikennemalli) muodostettua yhdistelmää.

Kaupunkiseutusuunnitelman laatiminen on kevään aikana edennyt kolmanteen vaiheeseen, jossa skenaariotarkastelun ja lausuntojen pohjalta määriteltiin kaupunkiseutusuunnittelua ohjaavat periaatteet ja laadittiin kaupunkiseutusuunnitelmaluonnos. Luonnos on laadittu lähtökohtaisesti siten, että se tukee MAL-sopimuksen kärkitavoitteiden saavuttamista; edistää vähähiilisen ja kestävän yhdyskuntarakenteen ja sitä tukevan liikennejärjestelmän kehittämistä ilmastomuutoksen torjumiseksi.

Kuvaus esitetyistä luonnoksesta

Suunnitelmaratkaisun mitoituksen lähtökohtana on 18 200 asukkaan ja 7 000 työpaikan lisäys (nettokasvu) suunnittelualueen keskuksiin vuoteen 2035 mennessä. Kasvutavoite keskuksiin on hieman korkeampi (+1 400 asukasta) kuin linjaratkaisuehdotuksessa. Kaupunkiseutusuunnitelmassa kasvuodotus perustuu keskusten kasvuun etenkin Kuopion ja Siilinjärven kuntien alueella.

Kaupunkiseutusuunnitelmassa on varauduttu siihen, että lähes 90 % kasvusta sijoittuu Kuopion ja Siilinjärven keskustojen ja keskeisten taajamien muodostamalle ydinkaupunkialueelle. Muissakin kunnissa oletuksena on, että keskustaajamat kasvavat, vaikka koko kunnan väestömäärä vähenisi.

Kasvutavoite on linjassa Pohjois-Savon kaupan maakuntakaavan ja Pohjois-Savon maakuntakaavan 2040 2. vaiheen kanssa (ve 2: Rohkea kasvaja).

Kuntien suunnitellut kasvualueet sijoittuvat pääsääntöisesti nykyisiin keskuksiin ja niiden lähialueille (noin 2,5–3 km vyöhyke). Eniten vaikuttavuutta on tiheimmin asutetun Kuopion ja Siilinjärven muodostaman ydinkaupunkialueen maankäyttö- ja liikennehankkeilla.

Kaupunkiseutusuunnitelman eräänä jatkotoimenpiteenä on ehdotettu tarkemman kaupunkirakennesuunnitelman ja siihen kytkeytyvän runkobussiselvityksen laatimista ydinalueille. Olennaista on myös jatkotyönä selvittää, miten yhdyskuntarakenteen kehittymistä hallitaan nykyisillä kaupungin läheisillä maaseutualueilla, joiden vetovoima ja kasvupotentiaali perustuvat osittain hyvään saavutettavuuteen henkilöautolla.

Kaupunkiseutusuunnitelmaluonnoksessa on keskusten ja niiden kasvualueiden lisäksi tarkasteltu kaupunkiseudun viherrakenteen kokonaisuutta ja nykytilaa erityisesti monimuotoisuuden ja verkoston ekologisen kytkeytyneisyyden

näkökulmasta. Lisäksi on huomioitu voimassa olevien maakuntakaavojen luonnon arvoalueita, retkeilyä, virkistystä ja ulkoilua koskevat aluevaraukset ja yhteystarpeet. Luonnoksen vaikutukset on arvioitu hyödyntäen skenaariovaiheessa laadittua vaikutustarkastelua.

Osallistuminen ja vuorovaikutus

Suunnittelua on tehty osallistavin menetelmin pyrkien sitouttavaan prosessiin ja lopputulokseen. Työn kuluessa vuorovaikutus on pyritty hoitamaan laajasti ja tehokkaasti kahden rinnakkain laadittavan seudullisen strategisen tason suunnitelman (KSS /LJS) yhteisillä työryhmäkokouksilla ja työpajoilla. Luonnosvaiheessa pidettiin lisäksi kolme kuntaparityöpajaa (Kuopio-Siilinjärvi; Suonenjoki-Lapinlahti; Leppävirta-Tuusniemi) sekä Kuopion maaseutualueita käsittelevä työpaja, joissa käsiteltiin seuraavia teemoja: keskus- ja palveluverkko; keskusten nettokasvu ja sen jakautuminen eri alueille; asuminen ja työpaikat; viherverkko sekä kunnan identiteetti- ja vetovoimatekijät matkailun ja virkistykseen näkökulmasta.

Liikennejärjestelmäsuunnittelua ohjaa seudun LJ-työryhmä, mutta joukkoliikenteen nykytilaa ja kehittämistarpeita sivuttiin myös työpajoissa. Työpajojen tulokset on huomioitu kaupunkiseutusuunnitelmaluonnoksen laatimisessa.

Luonnosta on esitelty sopimuskuntien päättäjille, seudullisten työryhmien jäsenille, Pohjois-Savon ELY-keskuksen, Pohjois-Savon liiton sekä elinkeinoelämän edustajille (kauppakamari, yrittäjäjärjestöt) esittely- ja keskustelutilaisuudessa, joka järjestettiin 26.4.2022.

Jatkotoimet

Kaupunkiseutusuunnitelma viimeisteillään lausuntokierroksen ja työryhmiltä saadun palautteen perusteella (= prosessin neljäs eli viimeinen työvaihe). Kaupunkiseutusuunnitelman toteuttamisen tueksi määritellään priorisoidut yhdyskuntarakenteen ja liikennejärjestelmän toimenpiteet. Kaupunkiseutusuunnitelma tulee olemaan MAL-sopimuskuntien muodostama yhteinen tahtotila alueen kehittämiseksi. Suunnitelma hyväksytään erikseen kunkin osallistujakunnan valtuustossa syksyllä 2022.

Esittelijä

Kunnanjohtaja

Päätösehdotus

Kunnanhallitus antaa lausuntonsa seuraavasti Kuopion kaupunkiseutusuunnitelman luonnoksesta:

Seutusuunnitelmaluonnoksen tarkkuustaso on moninaisine liitemateriaaleineen varsin yksityiskohtainen ja tästä syystä kokonaisuutta ei ole aivan helppo hahmottaa. Lopullisen seutusuunnitelman tulisi olla lähtökohdiltaan mahdollistava strategisen tason suunnitelma, jonka pohjalta laaditaan tarvittavat, detaljitason suunnitelmat.

Seutusuunnitelmaluonnokseen sisällytetty Lapinlahden kasvutavoite on asukkaiden (+590) ja työpaikkojen (+180) osalta oikeansuuntainen. Myös kasvutavoitteen jakamisessa kunnan alueella keskustaajaman ja kylien välillä on onnistuttu. Lapinlahden kunnan näkökulmasta suunnitteluperiaatteissa ja ehdotetuissa jatkotoimenpiteissä ei tule esittää jyrkkiä rajoitteita kylä- ja maaseutualueiden rakentamiselle.

Suunnitelmassa ei ole osoitettu Lapinlahden ja seutusuunnitelmaan kuuluvien naapurikuntien (Kuopio ja Siilinjärvi) raja-alueilla sellaisia toimintoja, jotka edellyttäisivät yhteistä maankäytön suunnittelua ja toisaalta vahvistaisivat lähitulevaisuudessa Lapinlahden kasvutavoitteen toteutumista. Luonnoksen yhdyspintana naapureihin toimii Lapinlahden osalta liikenneyhteydet. Työssäkäynti-, opiskelu- ja muun asiointiliikenteen ratkaisuja tulisi kehittää seudullisesti niin, ettei esim. työssäkäynti perustu enää tulevaisuudessa pääosin oman auton käyttöön. Mahdollisissa jatkotöissä olisi syytä tarkastella myös mm. Tahkon matkailualueen virkistysreitistön (MTB ym.) ja Varpaisjärven reitistöjen yhteiskehittämisestä saatavaa matkailun vetovoimapotentiaalia.

Päätös

Kunnanhallitus päätti antaa lausuntonsa seuraavasti Kuopion kaupunkiseutusuunnitelman luonnoksesta:

Seutusuunnitelmaluonnoksen tarkkuustaso on moninaisine liitemateriaaleineen varsin yksityiskohtainen ja tästä syystä kokonaisuutta ei ole aivan helppo hahmottaa. Lopullisen seutusuunnitelman tulisi olla lähtökohdiltaan mahdollistava strategisen tason suunnitelma, jonka pohjalta laaditaan tarvittavat, detaljitason suunnitelmat.

Seutusuunnitelmaluonnokseen sisällytetty Lapinlahden kasvutavoite on asukkaiden (+590) ja työpaikkojen (+180) osalta oikeansuuntainen. Myös kasvutavoitteen jakamisessa kunnan alueella keskustaajaman ja kylien välillä on onnistuttu. Lapinlahden kunnan näkökulmasta suunnitteluperiaatteissa ja ehdotetuissa jatkotoimenpiteissä ei tule esittää jyrkkiä rajoitteita kylä- ja maaseutualueiden rakentamiselle.

Suunnitelmassa ei ole osoitettu Lapinlahden ja seutusuunnitelmaan kuuluvien naapurikuntien (Kuopio ja Siilinjärvi) raja-alueilla sellaisia toimintoja, jotka edellyttäisivät yhteistä maankäytön suunnittelua ja toisaalta vahvistaisivat lähitulevaisuudessa Lapinlahden kasvutavoitteen toteutumista. Luonnoksen yhdyspintana naapureihin toimii Lapinlahden osalta liikenneyhteydet. Työssäkäynti-, opiskelu- ja muun asiointiliikenteen ratkaisuja tulisikin kehittää seudullisesti niin, ettei esim. työssäkäynti perustu enää tulevaisuudessa pääosin oman auton käyttöön. Mahdollisissa jatkotoissa olisi syytä tarkastella myös mm. Tahkon matkailualueen virkistysreitistön (MTB ym.) ja Varpaisjärven reitistöjen yhteiskehittämisestä saatavaa matkailun vetovoimapotentialiaa.